

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ning
20__-20__-o'quv yili uchun

“YOSH KITOBXON”
TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona_____

“_____” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To'garak rahbari_____

[illegible]

“_____” To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To'garak rahbari_____

[illegible]

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Yosh kitobxon” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Abdulla Avloniy islohotchi pedagog va bolalar shoiri	1		
2.	Hamza Hakimzoda ma’rifatparvar bolalar shoiri	1		
3.	Elbek bolalar shoiri va islohotchi pedagog	1		
4.	Hamid Olimjon bolalarning ertaknavis shoiri	1		
5.	G‘afur G‘ulom bolalar shoiri va nosiri	1		
6.	Oybek. Oybekning bolalik olami	1		
7.	Sulton Jo‘ra – o‘smirlar kuychisi	1		
8.	Zafar Diyor	1		
9.	Quddus Muhammadiy	1		
10.	Shukur Sa’dulla	1		
11.	Ilyos Muslim	1		
12.	Hakim Nazir o‘zbek bolalar realistik nasrining sohibkori	1		
13.	Mirkarim Osim	1		
14.	Po‘lat Mo‘min bolalarning qo‘shiqnavis shoiri	1		
15.	Qudrat Hikmat	1		
16.	Xudoyberdi To‘xtaboyev bolalarning sargyzasht va romannavis adibi	1		
17.	Miraziz A‘zam she’riyatining falsafiy-badiiy o‘ziga xosligi	1		
18.	Tursunboy Adashboyev she’riyatida bolalik va tabiat munosabati ifodasi	1		
19.	Anvar Oobidjon- bolalar shoiri, adibi va dramaturgi	1		
20.	Alisher Navoiy – bolalar kitobxonligida	1		
21.	Zulfiya she’rlari	1		
22.	Boborahim Mashrab g‘azallari	1		
23.	Muhammad Sharif Gulxaniy	1		
24.	Muhammad Yusuf	1		
25.	Ahmad Yassaviy hikmatlari	1		
26.	Mirtemir she’rlari	1		
27.	O‘tkir Hoshimov Dunyoning ishlari (qissadan boblar)	1		
28.	Zahiriddin Muhammad Bobur ruboiylari	1		
29.	Muhammad Aminxo‘ja Muqimiy «Sayohatnoma»	1		
30.	Sa’diy Sheroziy «GULISTON»dan Hunar o‘rganmoq haqida	1		
31.	Abdulla Oripov	1		
32.	Mahmudxo‘ja Behbudiy	1		
33.	Abdurauf Fitrat	1		
34.	Abdulla Qodiriy	1		

Mavzu: Abdulla Avloniy islohotchi pedagog va bolalar shoiri

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta’limiy maqsad: to‘garak a’zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakllantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishini izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Islohotchi pedagog va bolalar shoiri (1878-1934)

XIX asr oxiri XX asr boshidagi o‘zbek milliy madaniyatining atoqli ma’rifatparvarlaridan biri Abdulla Avloniydir. Adib hayoti va ijodi sho‘ro davrida izchil o‘rganilmadi. Istiqloq yillaridagina uning serqirra ijodi va faoliyatiga xolis baho berildi. Natijada, Abdulla Avloniy ma’rifatparvar shoir va adib, islohotchi pedagog, dramaturg, o‘zbek matbuoti inkishofi, jadidchilik harakati namoyandasi, davlat va jamoat arbobi sifatida qayta tanildi. Bunda, soha tadqiqotchilari, xususan, B.Qosimov, N.Karimov, R.Barakayev kabi olimlarning hissasi kattadir. **Addulla Avloniy** arab va fors tillarini yoshlikdagi mustaqil mutolaa vaqtida egallagan. U matbuot ishlarida faol ishtirok etish bilan birga “Adabiyot yoxud milliy she’rlar” nomli to‘rt qismdan iborat to‘plamning birinchi kitobini “Birinch muallim” va “Ikkinchi muallim” deb nomlaydi. A.Avloniyning darsliklari mundariyasi, ularning mazmuni, ta’lim-tarbiyaviy jihatlari ko‘plab tadqiqotlarda tilga olingan. Uning bolalar adabiyotiga qo‘shgan benazir xizmati esa o‘sha darsliklardagi she’rlari, hikoyalari, matn va masallarining bolalarbopligidadir. Jumladan, shoirning “Ikkinchi muallim”dagi “Maktabga da’vat” she’rida muallif bevosita yosh kitobxonga murojaat qiladi: Boqdi gunash panjaradan bizlara,

АБДУЛЛА АВЛОНИЙ
(1878–1934)

Yotma deyur barcha o‘g‘il qizlara.
Nolayi faryod qilib barcha qush:
Maktabingiz vaqti, deyur sizlara.
Boshladi har kim o‘z ishin ishlara,
Siz-da turing, maktabingiz izlara.

She’rda tong otishi, uyqudan uyg‘onish vaqti yetganligi o‘z ma’nosidan tashqari, ramziy ma’no ham tashiydi. Avvalo, erta tong quyoshi shiringina uxlab yotgan kichiktoy o‘g‘il-qizlarni nurlari bilan erkalab uyg‘otarkan, ularni tong qushlari – chug‘urchuqlar, bolari-yu buzoqlardan andaza olishga, ularning kundalik “mashg‘ulot”lari bor bo‘lgani kabi o‘quvchilar ham kitob-daftarini qo‘lga olib, ilm yo‘lini izlashga borishlari lozimligi uqdiriladi. Shuningdek, she’r mazmunidan gunash-quyosh hurlik va ozodlik ramzi, uyqu esa jaholat, g‘aflat timsoli bo‘lib, bolalar uyg‘onishga, o‘zligini anglashga da’vat etilayotir, degan ma’no ham anglashiladi. Shu sababli shoirning “Ikkinchi muallim” darsligidan joy olgan “Maktab” she’rida yosh avlod – maktab o‘quvchilariga shunday murojaat qilinadi:

Maktab berur Qur’on siza,
Maktab berur **iymon** siza,
Maktab berur **huron** siza,
G‘ayrat qilib o‘qing, o‘g‘lon!
Maktabdadur ilmu kamol,
Maktabdadur husni jamol,
Maktabdadur **milliy xayol**,
G‘ayrat qilib o‘qing, o‘g‘lon!

Shundan ham ko‘rinaduki, Avloniy she’rda o‘z qarashlarini ham singdira olgan. She’r barmoq vaznida yozilgan bo‘lib, to‘qqiz banddan iborat. Avloniy an’anaviy muqaddimadan so‘ng, yangi usuldagi maktab ta’rifini keltiradi. She’rning har bir misrasida maktabga rang-barang tavsif beradi. “Maktab” so‘zi she’r davomida yigirma yetti marta jaranglab, har band oxirida o‘g‘lonlarning unda g‘ayrat bilan o‘qishi uqtiriladi. She’rning birinchi bandi a-a-a-a shaklida qofiyalangan bo‘lsa, qolgan bandlarining dastlabki uch misrasi o‘zaro qofiyalanadi, to‘rtinchi misra esa birinchi bandga mos ravishda takrorlanib, ritmik, kompozitsion butunlikni ta’minlaydi:

Maktab uyi – dorulamon,
Maktab hayoti jovidon,
Maktab safoyi qalbi jon,
G‘ayrat qilib o‘qing, o‘g‘lon!

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e’lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ” 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Hamza Hakimzoda ma‘rifatparvar bolalar shoiri

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakllantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishini izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Ma‘rifatparvar bolalar shoiri (1889-1929)

Ilmning ahamiyatini, inson hayotida ma‘rifat tutgan yuksak maqomni tasvirlashga yo‘naltirilgan adabiyot ma‘rifatchilik adabiyoti hisoblanadi. O‘zbek adabiyotida juda qadim zamonlardan buyon ma‘rifatni tarannum etishga alohida e‘tibor berilgan. Bu yo‘nalishdagi adabiyot XIX asrning ikkinchi yarmi, XX asr boshlarida qayta rivojlandi. Muqimiy, Furqat, Zavqiy, Avaz O‘tar, Avloniy, Fitrat, Qodiriy, Cho‘lpon singari yozuvchilarimiz shu adabiyotning vakillari sifatida shuhrat topdilar. Hamza Hakimzoda Niyoziy ana shunday adiblardan biridir. U 1889-yili Qo‘qonda tug‘ildi. 7 yoshidan maktabda xat-savod o‘rgana boshlaydi. Maktabni bitirgach, madrasaga va I.V.Orlovning kechki rus-tuzem maktabiga o‘qishga kirdi. Hamza madrasada o‘qigan chog‘laridayoq Firdavsiy, Hayyom, Sa‘diy, Nizomiy, Hoqoniy, Jomiy, Fuzuliy, Bedil va boshqalarning ulkan she‘riyati bilan tanishdi, shuningdek, Sharq olimlarining asarlarini o‘qidi. 1908-yilda Hamza ota-onasining noroziligiga qaramay, madrasani tashlab ketdi. Uning o‘zi yozganidek, ota-onasining o‘jarligi, ma‘murlarning zulmi, kambag‘allik tufayli dunyoviy bilimlarni egallash to‘g‘risidagi orzusini amalga oshira olmadi.

Hamza Hakimzoda Niyoziy bor-yo‘g‘i 40 yil umr ko‘rgan bo‘lsa-da, butun hayotini xalqqa xizmat qilish uchun bag‘ishlagan olovqalb shoir va dramaturgdir. Shu bilan birga u tarbiyachi, murabbiy, jamoat arbobi sifatida nom qoldira oldi. Hamza o‘z xalqiga ilm-ma‘rifat tarqatish uchun, xalqining ozod hayot kechirayotganini ko‘rish uchun shaxsiy manfaatlaridan butkul voz kecha olgan yozuvchidir.

Hamza boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga mo‘ljallangan darsliklari hamda she‘rlari bilan o‘zbek bolalar adabiyotining rivojiga katta hissa qo‘shgan. Uning o‘zi tashkil qilgan yangi usuldagi maktab talabalari uchun yozgan “Yengil adabiyot”, “O‘qish kitobi”, “Qiroat kitobi” darsliklari, ularga kiritgan she‘r, hikoya va masallari, ta‘limiy-ma‘rifiy ahamiyatga ega asarlari shu jihatdan e‘tiborli. Ayniqsa, shoirning o‘quv qurollari madhiga bag‘ishlangan she‘rlari, “Bolaning yomon bo‘lmog‘iga sabab bo‘lgan onaning jazosi” hikoyasi, “Toshbaqa bilan chayon” masali bolalar yosh xususiyatlariga muvofiqligi bilan diqqatga sazavor. Niyoziyning “Yengil adabiyot”ida ilm va jaholat muqoyasasiga oid ko‘plab she‘rlar mavjud. Masalan, quyidagi she‘rda ilmni jannatning eshigini ochuvchi, xazinaning yo‘lini ko‘rsatuvchi porloq nur sifatida, maktabni esa insonning ilm-ma‘rifat nuridan bahramand bo‘lib, olim bo‘lishidagi dastlabki bosqich – beshik sifatida tasvirlaydi: Ilm - jannat eshigi,

Xazinaning teshigi,

Insonni olim qilan,

Maktab erur beshigi.

Bu ifoda jaholat bilan muvoziy qo‘llanilib, jannat va do‘zax, xazina va jahannam, olimlik va so‘qirlik, maktab va g‘aflat singari zid ma‘noli tushunchalar orqali realistik mohiyat kasb etadi.

Jahl – do‘zax eshigi,

Jahannamning teshigi,

Bog‘lab solan ko‘zingni,

G‘aflat erur beshigi .

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ” 20__-yil. Sinflar: ____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Elbek bolalar shoiri va islohotchi pedagog

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakllantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmiy va zehniy bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishini izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Bolalar shoiri va islohotchi pedagog (1898-1938)

O‘tgan asrning 20-yillarida chinakam shakllanish jarayoniga kirgan o‘zbek bolalar adabiyotida **Elbek**ning o‘ziga xos o‘rni bor. Qatag‘onlik davri o‘zbek adabiyotining ko‘zga ko‘ringan vakillaridan biri Elbek – Mashriq Yusupovdir. U 1898-yilda Toshkent viloyati Bo‘stonliq tumanining Xumson qishlog‘da tavallud topgan. Muallimlik uni ham badiiy ijod, ham ilmiy ijod sari yetakladi. Badiiy ijodga havas unda, o‘z e‘tiroficha, 14 yoki 15 yoshdalgida uyg‘ongan bo‘lsa-da, 1917-yildan boshlab yozuvchilikka chinakamiga beriladi. U elga dardkashlikni ko‘zlab, Elbek taxallusini qo‘llab, she‘rlar va hikoyalar yoza boshlaydi. Uning “Armug‘on” (1921), “Ko‘zgu” (1925), “Yolqinlar” (1927), “Sezgilar” (1927), “Bahor” (1929), “Mehnat kuylari” (1930), “She‘rlar” (1934), “Chirchiq bo‘ylarida” (1935), “G‘unchalar” (1935) kabi masal va she‘rlar to‘plamlari, “Qo‘shchi Turg‘un” (1925), “Dadamat” (1936) hikoyalar majmualari, “Tozagul” (1934), “Bog‘bon”, “Etik”, “Mergan” (1935) poemalari alohida kitoblar tarzida arab hamda lotin alifbolarida bosilib chiqdi. Uning she‘rlari “Chig‘atoy gurungi” uyushmasi tomonidan chop etilgan “O‘zbek yosh ijodkorlari” (1922) to‘plamidan joy oldi. Yangi-yangi she‘r, hikoya va maqolalari o‘sha davr matbuotida tez-tez bosilib turdi, o‘zi ham o‘zbek matbuotining faol namoyandasiga aylanib “Inqilob”, “Maorif va o‘qitg‘uvchi”, “O‘zbekiston sovet adabiyoti”, “Bilim o‘chog‘i”, “Yangi yo‘l”, “Alanga”, “Uchqun” (Buxoro Xalq Respublikasi Maorif nazorati organi) singari qator jurnallarni tahrir hay‘ati ishida qizg‘in qatnashdi, shu zaylda Respublika matbuotining yuzaga kelishi va shakllanishida, o‘zbek jurnalistikasining qaror topishi va rivojlanishiga munosib hissa qo‘shdi. Elbek o‘zbek tili xalqimiz milliy qiyofasini ifoda etishi uchun astoydil kurashdi, bu tilni kamsituvchilarga qarata 1922-yilda shunday satrlarni bitgandi:

Mungli qushim, sayrab-sayrab kel, anglat:
Kimlar erur turk tilini sotuvchi!
Bulbul kabi sayrab turg‘on bu tilni
Uyalmayin bu o‘lkadan otuvchi.
Boldan totli, jondan tunuk turkchani
Tushunmaydi xo‘rlab-xo‘rlab yotg‘uchi
Ochunlarda boyligini ko‘rmasdan
Kimdir bunga: “Yordi, yormas degan!”
Mungli qushim, ularni qo‘y, sen sayra,
Turk tilining dong‘in chiqar ko‘klarga...

Elbekning “Yo‘ldoshning tegirmoni”, “Totli sho‘rbo” va “Jo‘jalar” hikoyalari ham qator fazilatlariga ega. Chunki “Yo‘ldoshning tegirmoni”da bolalar ijodkorligi o‘yin jarayonida ochib beriladi:

“O‘qur choq” to‘rtligi esa parallelizm negizida bitilgan bo‘lib, axloqiy-didaktik mazmunga ega. Butun to‘rtlikda “qanot” so‘zi rang-barang ma‘noda tovlanadi:

G‘oz qanoti oq bo‘lur,
Er qanoti ot bo‘lur.
Bolalarning qanoti –
Maktabda o‘quv bo‘lur.

“Olaqarg‘a va Qurbaqa” masalida maqtovdan taltayib ketib, o‘ljasidan ajralib qolgan Olaqarg‘aning gumrohligidan kulinadi. Olaqarg‘a Qurbaqani tutib olib, daraxt shoxiga qo‘narkan, Qurbaqa undan qutilishni ko‘zlab, Olaqarg‘ani maqtay boshlaydi:

Dedi: – Ey barcha qushning sen go‘zali!
Dunyoda ko‘rmadim men senday qushni...
Senga teng yo‘q yerda emas, ko‘k ustida,
Qani biroq sayrab bergil, men eshitay.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Mavzu: Hamid Olimjon bolalarning ertaknavis shoiri

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni so‘z boyligini o‘stirish, uning og‘zaki nutqini shakllantirish, mantiqiy fikrlashga o‘rgatish, tafakkur olamini kengaytirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga insonparvarlik, mehr-oqibat, ilmi va zehni bo‘lish, mehnatsevarlik, adolatparvarlik tuyg‘ularini singdirish, ularni insoniy xislatlar ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishini izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Bolalarning ertaknavis shoiri (1909-1944)

Atoqli o‘zbek shoiri **Hamid Olimjon** “bolalik kunlari”danoq xalq ijodiyotiga mehr qo‘yganligini faxrlanib kuylaydi. Bora-bora folklor “fikrini tortib”, butun umrga unga mahorat sabog‘i, tadqiqotlar va betakror asarlar yaratish manbaiga aylanib qoldi. Jumladan, uning xalq shoirlari Fozil Yo‘ldosh o‘g‘li, Abdulla shoir, Islom Nazar o‘g‘li bilan doimiy ijodiy muloqotlari, qator xalq dostonlari, ayniqsa, qahramonlik eposi “Alpomish”ni nashrga tayyorlashi va ular ustidagi kuzatishlari folklorga ijodiy munosabatini yanada chuqurlashtirgan ilhom manbai vazifasini o‘tadi. Qolaversa, u bolalarga mo‘ljallab yozgan “Lola”, “Vatan”, “Ona va o‘g‘il”, “Hulkarning she‘ri” va “Samolyot” singari qator she‘rlarida xalq ijodiga xos obraz, motiv, ohang va janr stilizatsiyasi unsurlardan mahorat bilan foydalandi. H.Olimjon umr bo‘yi xalq ertaklarini tinglashdan tolmadi. Bu haqdagi iqrorlarini “Ona” she‘rida “Faqat sevadi-yu ertak aytadi” deya ifodalasa, “O‘zbekiston” she‘rida “Ertaklarga quloq tutardim” tarzida e‘tirof etgan, nihoyat “Oygul bilan Baxtiyor” ertak-dostoni debochasida tinglagan ertaklari va ulardan olgan taassurotlarini yaxlitroq umumlashtiradi: “Uyqusiz tunlarim”da “ko‘p ertak eshitgandim” deya “o‘sha damlar”ning sururini qayta tuyadi. Eshitganlari esa “O‘zi uchar gilamlar, “Tohir-Zuhra”, “Yoriltosh”, Oyni uyaltirgan qosh, O‘t bog‘lagan qanotlar, Beqanot uchgan otlar, Baxtiyor bilan Oygul, So‘ylaguvchi devorlar, Bola bo‘p qolgan chollar”. Ana shu ertaklar uning fikrini tortgan, “havasini ortirgan”, pirovard-oqibatda, uning san‘atkor bo‘lib shakllanishida ta‘sir ko‘rsatgan va nihoyat uning o‘zida ham “Totonggacha so‘ylasam ertak” (“Savol”) degan ijodiy niyatni uyg‘otgan edi. Bu niyat 30-yillarning ikkinchi yarmiga kelib shoirga tinchlik bermay qo‘ydi, natijada uning o‘zbek bolalar dostonchiligi taraqqiyotiga jiddiy ta‘sir ko‘rsatgan va o‘zbek bolalar epik poeziyasida yangi bosqichni boshlab bergan “Oygul bilan Baxtiyor” (1937) hamda “Simurg‘ yoki Parizod va Bunyod” (1939) ertak-dostonlari birin-ketin dunyoga keldi. Bu asarlar o‘zbek bolalar epik poeziyasida yangi oraliq janr – ertak-doston shaklining qaror topishidan tashqari, folkloridan ijodiy o‘rganish va o‘zlashtirishning ham yorqin namunalari bo‘ldi. Natijada, o‘zbek bolalar epik poeziyasida shakliyl izlanishlar tobora chuqurlasha bordi va bolalar dostonchiligi bag‘rida maqol-ertak, masal-ertak, naql-ertak, ertak-doston, rivoyat-ertak va she‘riy latifa singari xilma-xil oraliq janrlarda asarlar yaratish an‘anaviy tus ola bordi. Aslini olganda, Hamid Olimjon bu ertak-dostonlarini bolalar uchun yozmagan, albatta. A.S.Pushkin ham o‘z ertaklarini yozganida shunday yo‘l tutgani ma‘lum. H.Olimjon Pushkinning ertaklari ustidagi ijodiy izlanishlariga xos tajribalariga suyanib, adabiyotning mehnat ahli turmushiga kengroq va chuqurroq singishini, butun ommaning kitobxon bo‘lishini nazarda tutib, shu ommabop janrga qo‘l urgan edi. Binobarin, ertak-dostonlar yozilgan tarixiy sharoitga nazar solinsa, shoir izlanishlarining ijtimoiy-estetik mohiyati yanada ravshanlashadi. Shoir bolaligida tinglagan ertaklar silsilasida qolib ketmadi, o‘z asari sujeti ustida ishlashda “Malikai Husnobod”, “Susambil” ertaklari sujetlari, shuningdek, “Erni-er qiladigan xotin”, “Qahramon”, “Yaltillama sopol tovoq” ertaklari motivlari, hatto “Chambil qamali” va “Jizzax qo‘zg‘oloni” (Fozil Yo‘ldosh o‘g‘li asari) kabi xalq dostonlaridan ham ijodiy ta‘sirlandi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, xalq ijodiyotiga xos ifoda usuli, sujet qurilishi, kompozitsion aniqlik, obrazlilik, tilning soddaligi va boshqa unsurlardan ijodiy foydalanish o‘zbek bolalar adabiyoti realizmini, xalqchilligini, janriyl xilma-xilligi, g‘oyaviy-badiiy ko‘lamdorligi va saviyasini ta‘minlamoqda. Akademik S.Mamajonov yozganidek: “Xalq ijodi yozuvchilar uchun xalq tarixini, kurashini, uning maqsad va ideallarini, ruhi, ongi, psixologiyasi va xarakterini, uning boy tilini o‘rganish manbai bo‘lmoqda; xalq bilan, hayot va zamon bilan uzviyl bog‘lanishda ma‘lum ma‘noda g‘oyaviy-estetik ko‘priklardan biri bo‘lib xizmat etmoqda”. Shunday xizmati tufayli o‘zbek bolalar adabiyoti tobora teranlashmoqda va hayajonbaxshligi kuchaymoqda. Binobarin, bu jarayonni chuqur va har taraflama tadqiq qilish – o‘zbek bolalar adabiyoti kamolotining ufqlarini ochishga yo‘l ko‘rsatishi aniq.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat "Yosh kitobxon" nomli o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

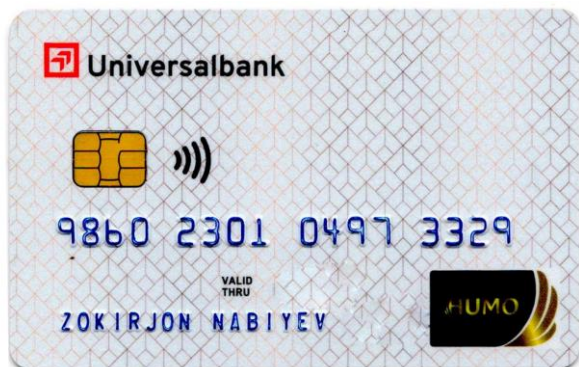
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**